YTTRANDE ENLIGT DELEGATION
2021-03-18

TRN 2021-0077

Regionstyrelsen

registrator.rlk@sll.se

Yttrande över samråd för utvecklingsplaner för Kungens kurva, Vårby, Flemingsberg och Sjödalen Fullersta med fokus på centrala Huddinge

Inledning

Region Stockholm har fått möjlighet att yttra sig över Huddinge kommuns samråd för fyra Utvecklingsplaner; Kungens kurva, Vårby, Flemingsberg samt Sjödalen Fullersta med fokus på centrala Huddinge. Tillväxt- och regionplanenämnden yttrar sig till regionstyrelsen. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån tillväxt- och regionplanenämndens ansvar inom regional fysisk planering och regional utveckling. Yttrandet ska vara regionstyrelsen tillhanda senast den 22 mars 2021.

Framtagandet av utvecklingsplanerna är en del av ett intensivt arbete med hur Huddinge kommun ska utvecklas fram till 2050. Planerna visar på en möjlig utveckling av bland annat bebyggelse, infrastruktur och grönska. Syftet är att se till att de delar som sedan byggs bit för bit hänger ihop i en attraktiv och hållbar helhet.

Synpunkter

Nämnden har med stort intresse tagit del av utvecklingsplanerna, som är visionära och har en hög ambitionsnivå för att utveckla olika platsers identitet, kvalitet och potential. Nämnden vill dock inledningsvis lyfta frågan om planernas status och roll gentemot både tidigare och efterföljande planering. Eventuellt skulle Huddinge kunna använda sig av en fördjupning av översiktsplanen, en s k FÖP, för denna typ av konkretisering av översiktsplanen. Utvecklingsplanernas syfte och avgränsning är att jämföra med en FÖP, men eftersom de inte formellt är framtagna och utformade som en sådan enligt Plan- och bygglagen, prövas de exempelvis inte mot regionala och nationella perspektiv. Eventuella målkonflikter kan behöva lösas senare i planeringen, vilket kan bli både ineffektivt och onödigt dyrt. Ett exempel är prövning av förutsättningar för att kunna driva en effektiv kollektivtrafik i enlighet med Region Stockholms styrdokument.

Region Stockholm
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
Box 22550
104 22 Stockholm

Telefon: 08-123 130 00
E-post: registrator.trf@sll.se
www.sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016

Nämnden anser även att planerna borde ha en tydlig utgångspunkt i aktuella regionala förhållanden, mål och planeringsunderlag. Nu hänvisar planerna till gällande översiktsplan om antogs 2014 och som bygger på en inaktuell regional utvecklingsplan, nämligen RUFS 2010. Exempelvis saknas en redovisning av regionala mål, delmål och prioriteringar från RUFS 2050. Det finns dock skillnader mellan hur de olika planerna hanterar RUFS 2050 och det vore önskvärt om det blev en mer likvärdig hanteringen mellan planerna. Nämnden efterfrågar även en redogörelse för hur utvecklingsplanerna förhåller sig till kommunens pågående revidering av översiktsplanen och vice versa, samt till övriga kommunala styrdokument och mål. Det innebär att det blir svårt att följa vad olika ställningstaganden grundas på och vilka avvägningar som gjorts i relation till övergripande gällande planer och policys.

Mellankommunala frågor av regional betydelse

Huddinge kommuns centrala läge i regionen innebär att många frågor är av mellankommunal karaktär och av regional betydelse. Om utvecklingsplanen är en del av kommunens rullande översiktsplanering, är nämndens uppfattning att mellankommunala frågor behöver beskrivas samt hur löpande samordning sker med angränsande kommuner. I RUFS 2050 specificeras och exemplifieras mellankommunala frågor såsom bebyggelsestruktur, bostadsförsörjning, grön- och blåstruktur och teknisk infrastruktur.

Klimat

Sveriges långsiktiga klimatmål är att senast år 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser, för att därefter uppnå negativa utsläpp. För att nå detta krävs insatser från hela samhället, men offentlig sektor kan anses ha en avgörande roll i sin styrning av utvecklingen. Det finns också ett tydligt mål i RUFS 2050 som säger att regionen inte ska ha några klimatpåverkande utsläpp. Detta bör verka vägledande för alla regionens kommuner.

Samtliga utvecklingsplaner behandlar både frågan om klimatanpassning och minskad klimatpåverkan, men i olika utsträckning. Åtgärder för klimatanpassning och gott mikroklimat ges mest utrymme, och de klimatpåverkansåtgärder som behandlas är främst kopplade till ett hållbart resande. Det är positivt att frågorna belyses. Förslagsvis kan planerna inkludera en tydligare redovisning om hur de arbetar utefter Sveriges långsiktiga klimatmål.

Bebyggelsestruktur, service och kulturmiljö
Nämnden stöder planernas intention att bebyggelseutvecklingen till stor del sker i stationsnära läge och välkomnar planernas höga ambition vad gäller gestaltning, identitet, närhet och tillgång till olika typer av service, verksamheter och mötesplatser. Här finns visioner som sätter människan i centrum och som ligger i linje med RUFS intentioner. Nämnden är även positiv till att planerna hanterar kulturmiljö- och historiska värden som en potential i utvecklingen och att detta hanteras tidigt i planprocessen.

Transport och tillgänglighet
Nämnden är vidare positiv till planernas ambition att satsa på hållbara transporter. Det vore önskvärt om planerna hänvisade till delmålen i RUFS 2050 kopplade till de hållbara färdmedlens reseandel. Det vore även en styrka om planerna relaterar till transportsystemets redovisning på plankartan i RUFS 2050. För att åstadkomma en attraktiv kollektivtrafik, krävs att områdenas utveckling sker integrerat med kollektivtrafiken för att inte omöjliggöra eller försvåra kollektivtrafikens utveckling. Även godstrafik behöver beaktas tidigt i stadsutvecklingen, för att säkerställa en god framkomlighet i gaturummet.

Nämnden välkomnar också utvecklingsplanernas ambition att prioritera gång och cykel. Det vore önskvärt om planerna i detta sammanhang hänvisar till den regionala cykelplanen vad gäller utformning, såsom breddmått, belysning, beläggning och avstånd till sidohinder.

Grönstruktur och naturvärden
Nämnden stöder kommunens höga ambition att utveckla en sammanhållen grönstruktur och främja en mångfunktionell och hälsosam grönska inpå knuten. Inriktningen ligger väl i linje med de regionala ställningstagandena i RUFS 2050 för såväl naturmiljöer, grönområden, dagvattenhantering som ekosystemtjänster.

Kungens Kurva
I denna plan skulle en plankarta som visar en samlad avvägning mellan olika intressen vara till fördel. Nämnden föreslår att planen hanterar den regionala stadskärnan Skärholmen – Kungens kurva som en samlad regional stadskärna, som den pekas ut i RUFS 2050. Stadskärnan delas av Stockholms stad och Huddinge kommun och är därför en viktig mellankommunal fråga som behöver samordnas. Det finns målpunkter och funktioner på olika sidor om E4/E20 som skulle kunna bindas ihop med stråk och samband. Kopplingen till Skärholmens tunnelbanestation behöver exempelvis stärkas för att öka kollektivtrafiktillgängligheten till Kungens kurva.

Vårby
Även i denna plan skulle en plankarta som visar en samlad avvägning mellan olika intressen vara till fördel. Nämnden föreslår även här en beskrivning av samordning med angränsande kommuner eftersom Vårby gränsar till både Botkyrka och Stockholm stad och såväl grön- och blåstruktur som bebyggelse- och infrastruktur sömlöst går in i varandra. Nämnden understryker vikten av samordning i planering och utbyggnad av den planerade Tvärförbindelsen och Spårväg Syd. Nämnden föreslår även en kartredovisning av de regionala cykelstråken och kommunens huvudcykelstråk samt en redovisning och koppling till den regionala grönstrukturen med gröna kilar och gröna värdekärnor.

Flemingsberg
Nämnden är mycket positiv till att Huddinge och Botkyrka kommun gemensamt har arbetat fram Utvecklingsplanen för Flemingsberg. Planen tar bland annat avstamp i det utvecklingsprogram som tagits fram för Flemingsberg i samarbete mellan bl.a. Region Stockholm, Huddinge och Botkyrka kommun och som antogs år 2018. Parallellt med utvecklingsplanen pågår dock detaljplanearbeten för flera av de delar som ingår i utvecklingsplanen. Nämnden vill lyfta fram att det kan bli en utmaning med denna planeringsordning och undrar hur utvecklingsplanen kan vara vägledande för efterföljande planer och program när viktiga strukturer och funktioner redan låsts fast i pågående detaljplanearbeten innan utvecklingsplanen samrådts och antagits.

Nämnden är positiv till en hög funktionsblandning i kärnans mest centrala del och i anslutning till kollektivtrafik och bytespunkt Flemingsberg. Nämnden föreslår att den centrala delen, med högre inslag av arbetsplatser och service, förslagsvis kan omfatta ett större område motsvarande ca 600 meter från bytespunkten, för att till fullo utnyttja den potential som den nya, stärkta tillgängligheten genererar runt bytespunkten.

I RUFS 2050 uppmärksammas konflikten mellan täta miljöer och goda livsmiljöer. En alltför hög skala eller täthet kan resultera i exempelvis undermåliga bostäder och bostadsgårdar och brist på attraktiva utemiljöer. En för hög exploatering kan även påverka den sociala hållbarheten genom ohälsa, otrygghet och brist på kontakt och tillit till sina grannar. För att åstadkomma den attraktiva livsmiljö som planen avser ge förutsättningar för, och som är attraktiv och hållbar över tid, anser nämnden att gestaltningen av den byggda miljön behöver visa att tillräckliga ytor för utevistelse, mötesplatser och rekreation säkerställs och att dessa ges förutsättningar att utvecklas till goda vistelsemiljöer med avseende på ljus, ljud, funktion, tillgänglighet och storlek.

Det vore en styrka om planen hänvisar till de regionala delmålen i RUFS 2050 att kollektivtrafikens restid mellan regionala stadskärnor och till Arlanda flygplats, ska vara konkurrenskraftig med bilens restid. Nämnden understryker också vikten av samordning i planering och de planerade objekten Tvärförbindelsen och Spårväg Syd, så att en utbyggnad av spårvägen inte omöjliggörs eller fördyras. Det krävs en bra samordning mellan utvecklingen av Flemingsberg och dessa infrastruktursatsningar. Planens ambition att knyta samman områdets olika delar och överbrygga befintliga barriärer, ligger väl i linje med RUFS 2050. Överdäckningen över järnvägen har i detta avseende en central betydelse för att uppnå planens ambition. Det är viktigt att säkerställa att föreslagna lokala kopplingar över/under den planerade Tvärförbindelsen Södertörn kommer till och att en fortsatt dialog förs med Trafikverket kring hur det lokala vägnätet ska kopplas ihop med den planerade Tvärförbindelsen.

Sjödalen Fullersta med fokus på centrala Huddinge

Nämnden saknar en tydlig beskrivning av hur bebyggelsevecklingen förhåller sig till den regionalt prioriterade bebyggelsen i RUFS 2050 såsom strategiskt stadsutvecklingsläge. Det är positivt att utvecklingsplanen tar upp närheten till Flemingsbergs regionala stadskärna, men det vore önskvärt att relationen mellan Flemingsberg och Huddinge centrum tydligare kunde adresseras i utvecklingsplanen. Det vore också önskvärt med en redovisning och koppling till den regionala grönstrukturen med gröna kilar och gröna värdekärnor.

Gustav Hemming
Ordförande
Tillväxt- och regionplanenämnden